

MEMO

Aan Ministerie van I&W
Van Cumela Nederland, ir. M.J.H.R. Steinbusch
Datum 20 november 2020
Kenmerk
Betreft Reactie op internetconsultatie wijziging Regeling onbemande luchtvaartuigen

---

Geachte heer, mevrouw,

Bij deze ontvangt u de reactie van Cumela op het voorliggende ontwerp voor wijziging van Regeling onbemande luchtvaartuigen. Branchevereniging Cumela behartigt de belangen van ondernemers in agrarisch loonwerk, meststoffendistributie, cultuurtechniek en grondverzet. Een aantal van deze ondernemers zet onbemande luchtvaartuigen (in het vervolg drones genoemd) in voor zowel het monitoren en inspecteren van landbouwgewassen en andere toepassingen in het buitengebied. Tevens worden ze ingezet voor gebruik van toepassingen in grond-, weg- en waterbouw. Daarnaast zetten ook agrarische ondernemers waarvoor onze beroepsgroep werkt drones in. Op basis van deze gegevens worden machines aangestuurd om zone- of plaatsspecifiek meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen toe te dienen. Dit om ook invulling te kunnen geven aan de maatschappelijke wensen om efficiënt (minder inzet van deze middelen) en met minder emissies naar het milieu te werken. We maken graag gebruik van de mogelijkheid om via deze consultatieronde onze bevindingen met u te delen.

Algemeen:

Duidelijkheid is goed maar kom er tijdig mee.

Voor steeds meer toepassingen in het buitengebied worden drones ingezet. Het is een relatief jonge dynamische sector waarin geleidelijk ook steeds meer nieuwe toepassingen ontstaan en voor ontwikkeld worden. Het is voor deze relatief jonge markt dan ook niet alleen van belang dat er duidelijke en 'stabiele' regelgeving is. Belangrijk is ook dat dat er mogelijkheden zijn om te kunnen experimenteren en nieuwe (bedrijfsmatige) activiteiten te ontplooiën. Het is gezien het bovenstaande dan ook begrijpelijk dat er duidelijke afspraken zijn hoe als luchtgebruikers om te gaan met beschikbare ruimte in de lucht. De Europese verordening wil hier in voorzien. Zeker ook voor bedrijven die vanuit hun bedrijf drones inzetten in andere EU-lidstaten is het een grote vooruitgang dat gepoogd wordt uniformiteit en duidelijkheid te creëren op welke wijze drones te mogen inzetten binnen het EU-grondgebied. Niet duidelijk is waarom er toch voor is gekozen om voor het Nederlandse grondgebied aparte aanvullende eisen op te nemen m.b.t. afstanden. Het is jammer dat deze concept-regeling in het voortraject niet eerder is besproken met de dronegebruikers die drones inzetten in het (agrarische) buitengebied. We hebben de indruk dat er nu nog veel vragen leven en onrust ontstaat onder deze gebruikers terwijl de implementatiefase al nadert binnen 1,5 maand.

Hoofdpunten:

Kijk dringend naar ruimte voor vliegmogelijkheden binnen CTR gebieden

Een groot deel van het buitengebied (waaronder een groot deel landbouwpercelen) is gelegen binnen een CTR-gebied. In de huidige concept-regeling is er expliciet in artikel 8 een verbod opgenomen om in de CTR-gebieden te vliegen. Dat is begrijpelijk. Veiligheid rondom luchthavens vinden wij ook essentieel. Toch pleiten we ervoor om ook mogelijkheden voor dronevluchten in CTR gebieden mogelijk te maken. Het afgelopen jaar is deze problematiek eerder aanhangig gemaakt bij de LVNL. Vervolgens hebben er constructief gesprekken plaatsgevonden met o.a. de LVNL. We hopen dat er onder voorwaarden mogelijkheden ontstaan in CTR-gebieden om daar dronevluchten uit te voeren onder condities.

Bekijk opnieuw de afstandseisen tot wegen, kunstwerken en spoorwegen. Landbouw kan zo niet verduurzamen.

Veel onderzoeksvelden in de veredelingssector en onderzoek zijn gelegen in het buitengebied, zeer waarschijnlijk ook langs snelwegen en 80km/h wegen. Voor veredelings- en onderzoeksdoeleinden) zijn de afgelopen 4 tot 5 jaar met drones data verzameld op deze proefvelden. De huidige voorgestelde afstandseisen betekenen voor deze bedrijven dat zij de komende jaren niet meer op dezelfde wijze data kunnen vergaren vanwege de afstandseis. De onderzoeksgegevens uit de afgelopen 4 tot 5 jaar langs deze wegen verliezen dus hun waarde. Dit betekent dus kapitaalvernietiging voor deze veredelingssector die tot één van de belangrijke exportsectoren wordt gerekend en onderdeel uitmaakt van één van de Topsectoren..

Ook bij andere agrarische toepassingen is de voorgestelde afstandseis lastig te realiseren door het dichte netwerk van wegen waarop in buitengebied de maximumsnelheid van 80 km/h geldt. Dit betekent dat een groot areaal percelen (veelal agrarisch) niet optimaal bevlogen kan worden. Er wordt door de afstandseis voor grote arealen landbouwgrond dan ook geen informatie verkregen die gebruikt wordt om zone- en plaatsspecifiek meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in te zetten. Landbouwbedrijven kunnen op deze manier het gebruik daarvan niet verder optimaliseren en verminderen op hun gehele areaal. Voor een optimale dataverzameling met specifieke camera's wordt er veelal veel lager gevlogen dan 120 meter. We pleiten daarom dan ook voor een andere afstandseis namelijk 25 meter voor de categorie 'helikopters' (rotorcraft).

In de toelichting bij dit artikel is omschreven dat de afstand van 150 meter is opgenomen doordat deze vliegtuigen zich net als modelvliegtuigen bij nood gemiddeld langer blijven doorzweven. Graag wijs ik u er op dat de in de agrarische sector ingezette fixed-wing vliegtuigen in een noodsituatie gecontroleerd en geprogrammeerd in een cirkels van max 30 meter richting het aardoppervlak terugkeren. Bovendien zijn het drones met een gewicht van om en nabij één kg. Er is dus geen aanleiding om een afstandseis van 150 meter in te voeren.

Er zijn ROC-operators die momenteel fixed-wing vliegtuigen inzetten die onder scenario vliegen én 80km/h wegen mogen kruisen. Deze ROC-operators hebben in de concept-regeling minder vluchtmogelijkheden dan onder de huidige gelegaliseerde omstandigheden. Dit

beperkt hen in grote mate in hun bedrijfsvoering. Het doet ook geen recht aan de investeringen die ze in hun verleden hebben gedaan en aan hun professionaliteit waarmee ze nu onder ROC vluchten uitvoeren.

We vragen u de afstandseis (150 meter) voor de categorie 'vliegtuigen' (fixed-wing) opnieuw te bezien en te verkleinen. Cumela pleit er dan ook voor om ook voor deze categorie een afstand van 25 meter op te nemen. In de toelichting bij de regeling is al aangegeven dat ook zonering een manier is om rond deze wegen meer mogelijkheden te creëren. Als voor deze optie gekozen wordt pleiten we er voor dit voortvarend op te pakken zodat deze ROC-operators maar ook veredelingsbedrijven komend onderzoeksjaar hun werkzaamheden kunnen voortzetten.

Reactie per artikel

Artikel 6. Afstand tot spoorlijnen, wegen en kunstwerken

Naast de hierboven benoemde argumenten is niet duidelijk is waarom gekozen is voor het opnemen van een luchtverkeersregel m.b.t de afstand tot deze objecten. Zeker als andere landen daar niet voor kiezen.

Artikel 7. Beperkingen luchtverkeer binnen civiele en militaire luchtverkeersleidingsgebieden

Onder Hoofdpunten is hierboven reeds een uiteenzetting gegeven van onze bevindingen.

Artikel 8. Vitale objecten

Uit de bijlage behorende bij artikel is niet op te maken wat vitale objecten zijn en als gevolg daarvan welk areaal landbouwgrond niet kan worden bevlogen. De impact van art 8 is daarom niet in te schatten door onze organisatie.

Artikel 9. Inschrijving

In de concept-regeling is opgenomen dat inschrijving in een register dient plaats te vinden. Deze is geldig voor de duur van een jaar. Daarna kan herschrijving plaatsvinden. Niet duidelijk is waarom er niet gekozen is voor het jaarlijks checken van de bestaande inschrijving in het register. Dit scheelt handelingen en dus kosten voor de drone-operator. Niet duidelijk is waarom er niet gekozen is voor een langere termijn dan de voorgestelde termijn van een jaar.

Tot slot

Met name het creëren van mogelijkheden in CTR-gebieden en het aanpassen van de afstandseis in artikel 6 beschouwen we als organisatie als belangrijke onderwerpen die verbetering behoeven. Dit zorgt niet alleen voor het waarborgen van veiligheid maar zorgt er ook voor mogelijkheden niet onbenut blijven voor het inzetten van drones in het buitengebied.

We zijn graag bereid bovenstaande punten nader toe te lichten en met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Maurice Steinbusch
Beleidsmedewerker Agrarisch loonwerk